

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Taina Sf. Euharistii

În lumina Noului Testament și a scrierilor sf. Părinți și acțiunea ei sfințitoare pentru creștini față de susținerea sectanților că prezența Mânt. Hristos e numai spirituală sau materială.

De Preotul Simeon Popescu doctor în teologie dela facultatea teologică din Atena.

În taina sf. Euharistii M. H. binevoește nu numai să trimită darul Sf. Duh ca în toate celelalte taine ci să arate nemijlocit și pipăit prezența Sa pastorală credincioșilor, ca prin mâncarea corpului și sângelui său ei să se unească cu El pentru întărirea vieții spirituale ca arvună a vieții veșnice.

Sf. Euharistie a fost instituită de M. H. după cum cetim în evanghelia sf. Matei: „În ziua cea dintâi a praznicului Azimelor ucenicii au venit la Mântuitorul și i-au zis: „Unde vrei să-ți pregătim să mănânci Paștile“. El le-a răspuns: „Duceți-vă în cetate la cutare om și spuneți-i: „Învățătorul zice: „Vremea mea este aproape, voi face paștile cu ucenicii mei în casa ta“. Ucenicii au făcut cum le-a poruncit Iisus și au pregătit Paștile.

Seara Iisus a venit la masă cu cei doisprezece ucenici ai săi. Pe când mânca El a zis: „Adevărat vă spun vouă că unul din voi mă va vinde (Matei 26 v. 21-22) și pe când mânca ei Iisus a luat o pâine și după ce a binecuvântat a frânt-o și a dat-o ucenicilor zicând: „*Luăți mâncați acesta este trupul meu*“. Apoi a lut un pahar și după ce a mulțumit lui Dumnezeu li l-a dat zicând: „*Beți toți din el, căci acesta este sângele meu*“... etc. (Matei 26 v. 26-28) (Comp. și Marcu 14. 19 20, Luca 20, 22-24).

Sf. Apostol Pavel vorbind Coritenilor (C. 11 v. 23-26 Epistola I) despre sf. Euharistie, o descrie astfel: „Căci am primit dela Domnul ce v'am învățat și anume că Domnul Iisus în

noaptea în care a fost vândut a luat o pâine și după ce a mulțumit lui Dumnezeu a frânt-o și a zis: „*Luăți mâncați*“.

Sf. Ap. Pavel având în vedere exemplul stabilit de M. H. săvârși taina sf. Euharistii în timpul nopții după cum cetim în F. A (Cap. 20 v. 7-12) „*În ziua dintâi care vine dupe Sabat, eram adunați la olaltă ca să frângem pâinea. Pavel a lungit vorba până la miezul nopții, când căzând „Eutih... l-a înviat și apoi „a frânt „pâinea a cinat și a mai vorbit multă vreme „până la ziuă*“.

Obiceiul de a se săvârși, sf. Euharistie în timpul nopții ca la sf. Paști e observat în sec. al II și al III-lea. Tertulian în lucrarea „*Ad uxorem lib. II c. IV*“ scrie: „*Quis nocturnis convocationibus... „Quis denique sole omnibus Paschae abnocta item*“..

În primele trei secole mai ales din cauza persecuțiilor obișnuiau a săvârși taina sf. euharistii „*tin nicta*“ — noaptea, dar se observă că se săvârșa sf. euharistie și „*tin imeran*“ — ziua după cum se practica în Biserică după trecerea persecuțiilor ca și în timpul împăraților ce erau indulgenți cu creștinii.

Pliniu în epistola 96 către împ. Traian, îi relatează că creștinii se adună în zi anumită — Dumineca „*pro tis anatolis tu iliu*“ la răsaritul soarelui.

În secolul al IV se observă că în anumite împrejurări se săvârșa sf. euharistie și în timpul serei, sau nopții — „*tin hesperan i tin nicta*“

— mai ales în timpul postului cum ne referă Ambrosiu (Ambrosii Sermo VIII 14 Ps. 18) Fer. Augustin ne atestă că se oficia în timpul serei — „en ti espera tis megalis Pemptis“ (Augustin epist. 118 Cap. 5-7).

La sf. euharistie e nevoie de: pâine, vin și apă, care prin pogorârea Duhului Sfânt asupra lor se prefac în adevăratul corp și adevăratul sânge al D. H., care se prefac în momentul când preotul liturghisitor zice: „Și prefă cu Duhul tău cel sfânt pâinea aceasta în trupul Domnului și Vinul acesta în sângele Hristosului tău amin“, după însuși cuvintele Domnului: „Că pâinea e corpul meu iar vinul sângele meu“ (Matei 26 22-28).

Ignatiu polemizând împotriva docheților — care învățau că Hr. a avut trup aparent, — învață că prin binecuvântarea pâinii și a vinului la sf. Euharistie pâinea se prefac în adevărat trupul Domnului, iar vinul în adevărat sângele lui (Ignatiu în Epis. către smirneni Cap. 7), adaugând că sf. Euharistie e doctoria necesară fiecăruia de a via în Hristos (Ign. Ep. către Efes C. 20).

Tertulian în lucrarea sa „De pudicitia“ (Cap. 9) îndeamnă poporul a se împărtăși cu trupul și sângele Domnului în fiecare Duminică „Dominici corporis vescitor euharistia scilicet“.

Iustin, vorbind despre transformarea pâinii și a vinului se exprimă: „o artos che o inos „metavallonte is to aliftes soma che ema tu „Hristu legon, che i trofi avti kalite par imin „euharistia“; pe care euharistie luându-o noi credincioșii ne spălam de toate păcatele noastre și ne renaștem prin baia curățirii viețuind în Hristos „che sarcha che ema iper sotirias imon eshon“. Iustin în afirmațiunea sa sprijinindu-se însuși pe cuvintele Domnului din sf. evanghelie: „tuto esti to soma mu“ privitor pe pâine; iar privitor pe potir să exprimă: „tuto esti to ema mu“ (Iust. Apol I Cap. 66).

Irineu în lucrarea Adversus Haereses (lib. V Cap. 2 par 2) să exprimă că noi ne împărtășim din potir cu adevăratul sânge al Domnului și la frângerea pâinei cu adevăratul trup al Domnului — „Si autem non salvetur haec „(Caro) videlicet nec Dominus nquinal suo „redemit nos neque calix euharistiae communitio sanguinis equus est“. — Și precum pământul nutrește și hrănește făcând bobul de grâu să crească și să ne dea pâinea cu care ne nutrim trupește, tot astfel hrana spirituală a sufletului nostru, ce este sf. euharistie ne nutrește și ne duce în împărăția cerească a Tatălui Cart. IV 18 p. 5).

Climent Alexandrinul scriind în lucrarea sa Pedagogul (Cuv. I C. 6) despre transformarea pâinei și a vinului în adevăratul trup și sânge al Domnului se exprimă astfel zicând: „Faresfte mu tin sarcha che piesfte mu to ema“.

În taina sf. Euharistii Biserica Creștină vede mântuirea sufletelor ce dobândesc acei credincioși, cari o primesc cu credință la săvârșirea căreia preotul săvârșitor aduce mulțumire în numele credincioșilor pentru toate bunătățile dăruite și cu umilință cer ertare păcatelor către Dumnezeu „Mântuitorul vostru care voește ca toți oamenii să fie mântuiți și să ajungă la cunoștința adevărului. Căci este un singur Dumnezeu și este un singur mijlocitor între D-zeu și oameni, omul Iisus Hristos care sa dat „pe sine însuși ca preț de răscumpărare pentru toți“ (I Timotei c. 2 v. 5-6). Că Domnul sa dat pentru rescumpărarea noastră, Ev. Marcu srie: „Luați mâncați, acesta este trupul meu, „apoi luând paharul după ce a mulțumit lui „Dumnezeu a zis: „Acesta este sângele meu, „sângele legământului celui nou, care se varsă „pentru mulți“ (Marcu 14 22-24); iar dumnezeescul Pavel Corintenilor (I Cor. M. 23-27) le scrie căci am primit dela Domnul ce v'am învățat și anume că Domnul Iisus în noaptea în care a fost vândut, a luat o pâine și după ce a mulțumit lui D-zeu, a frânt-o și a zis: „Luați mâncați, acesta este trupul meu, care să „frânge pentru voi, să faceți lucrul acesta spre „pomenirea mea“. Tot astfel după cină a luat „paharul și a zis: „Acest pahar este legământul „cel nou în sângele Meu să faceți lucrul acesta „spre pomenirea mea ori de câte ori veți bea „din el“. Pentru că ori de câte ori mâncați din „pâinea aceasta și beți din paharul acesta, vesțiți moartea Domnului, până va veni El“. „De „acea ori cine mănăcă pâinea aceasta sau bea „paharul Domnului în chip nevrednic, va fi „vinovat față de trupul și sângele Domnului“. (Luca 22 v. 19 20)

Ignatiu al Antiohiei (Epis. către Filadelfeni C. 4 și Smirneni 7) vorbind despre transformarea pâinei și a vinului în adevăratul corp și sânge al Domnului se exprimă despre pâine că este „sarcs tu Kiriu imon Iisu Hristu“ iar despre vinul ce este în potir „en potirion is enosin tu ematos avtu“

Autorul Invățăturii celor 12 apostoli (cap 9) la jumătatea sec. al II. numește sfințirea pâinii și a vinului Euharistie când scrie: „midis fageto mide pieto apo tis Euharistias“. La fel Iustin (în Apol. I. C. 65 v. 66 Irinea (Adversus haereses lib. V. C. 2 p. 2) Tertulian (Se pudiciho C. 9) numesc momentul tran-

sformării pâinii și a vinului Eucharistia.

Pâinea și Vinul dela Taina Sf. Eucharistii.

La sf. eucharistie se întrebuițează pâine dospită după cum sf. ev. Luca scrie în F. A: (20 v. 6-7) „Iar noi dupe zilele praznicului azimelor am plecat cu corabia din Filipi și în 5 zile am ajuns în Troa unde am stat șapte zile. În ziua dintâi care vine după Sabat eram adunați laolaltă ca să frângem pâinea. Pavel care vorbea ucenicilor trebuia să plece a doua zi. Din acest loc se vede clar că creștinii din Troada întrebuițau „artu, en to mistirio tis ftias Eucharistias și prin-cuvântul artos în limba elenă înțelegem enzimon arton — pâine dospită (Dervu, Damala interp.)

Sf. Ignatie părinte apostolic vorbind despre ce fel de pâine întrebuițau creștinii la sf. eucharistie o numește cu cuvântul „artu” care este doctoria învierii, antidotul morții în care vețuim în Christos „zin en Iisu Hristu”

Iustin numește ton arton pâinea aceasta kinon care se transformă în adevăratul corp al lui Hristos — alifthes sarcs tu Hristu.

În vechea Biserică:

Epifaniu episcopul Ciprului se exprimă că eretici ebioniti întrebuițau pâinea azimă la sf. eucharistie și numai apă — azimon ke monon idatos (epif. er. 30 p. 16) Epifaniu le demonstrează ca M. Hrs a săvârșit paștele creștin și nu cel iudaicesc și deci n'a avut nevoie să întrebuițeze azima.

Dacă M. H. ar fi întrebuițat azima la taina sf. eucharistii, desigur că în N. T. s'ar fi relatat faptul acesta. În F. A. (C. 20 v. 6-7) După cum s'a arătat mai sus se vede că M. a întrebuițat pâine dospită. E știut că Iudei începeau Paștele la 14 Nisan. Seara dela 14 Nisan era numită „Proti ton azimon” în care vreme M. H. după cei trei evang. a săvârșit și paștele care era la 14 Nisan și la 15 Nisan a suferit (Marcu 14. 12 Luca 22. 7).

Ioan zice că M. H. a săvârșit Paștele la 13 Nisan ziua de Joi și a suferit Vineri la 14 Nisan pe care Iudeii o și păzau și n'au intrat în Divan ca să nu se spurce ca să poată mânca Paștele — În 18 v. 29 — (Paștele crucii la 14 Nisan: 15 Nisan P. Inv).

În vechea biserică se săvârșea sf. Taină cu vin și apă amestecate ce se sfințiau împreună cu pâinea din sf. Potir, din care apoi se împărtășeau credincioșii la sfârșitul fiecărei slujbe de preotul slujitor sau de diacon (Inst. I. Ap. C. 65 și 67).

Dacă bis. ortodoxă a păstrat cu sfințenie tot ce sa moștenit dela I. H. Bis. R. C. cu începutul Sec. al X întrebuițează pâine azimă,

Papa Leon al IX aprobând această practică.

Biserica de Răsărit prin patriarhul Mih. Celularie, combate aceste obiceiuri ca neconforme cu sf. scriptură și tradițiune. În prezența împăratului Const. Monomahul și a trimișilor papali se pronunță anatema asupra latinilor în Bis. sf. Sofii. Latini rămân cu această inovație până la sec. al XV la sinodul din Florența, când hotărâsc că le este indiferent dacă se săvârșește sf. taină cu pâine dospită sau azimă.

R. C. sprijină părerea lor pe faptul că M. H. a instituit cina cea de taină în ziua de 14 Nisan seara când Iudei nu mâncau pâine dospită și deci azimă.

Ortodoxii au urmat practica că M. a serbat paștele la 13 Nisan când nu se mânca azimă și de aici de a se face cina de taină cu pâine dospită și vin.

O altă inovație e că prefacerea pâinii și a vinului se preface în timpul pronunțării cuvintelor de M. H., iar nu în timpul chemării Duhului sfânt și rugăciunea pentru prefacerea sf. daruri, din care motiv au scos chemarea sf. duh și rugăciunea prefacerii dela sf. liturghie.

Chiar în B. R. C. au existat teologi ca Berengarus sec. XII. care au învățat că trupul Domnului e simbolic și comunicarea cu sângele Domnului mai mult spirituală ceia ce a făcut ca o mulțime de teologi și sinoade întregi să condamne învățătura lui.

Scolasticii au făcut discuțiuni, că substanța pâinii și a vinului se preface în corpul și sângele D-lui. Au ridicat incidentul, că se poate oare corpul să fie fără sânge. Și de aici au introdus R. C. obiceiul de a împărtăși pe mirreni numai cu pâine; iar sub ambele forme numai liturghisitorii.

Aceste inovații din sec. al XII.—16 fac pe Luter să escludă din sf. eucharistie transubstanțiată, adică prefacerea, învățând *prezența reală*.

Zvingli consideră vinul și pâinea ca închipuiri sau *simboale ale trupului și sângelui M. H.*

Calvin zice. că *pâinea și vinul rămân pâine și vin, dar admite ca trupul și sângele M. H. sunt de față în pâine și vin, dar nu în realitate, ci virtual.*

După Calvin cel predestinat pentru mântuire când se împărtășește, se pogoară în sufletul lui virtutea sau puterea Dumnezeiască a prea sf. trup al Domnului H. Care în realitate e în cer; iar în sufletul celui predestinat spre osândă nu se pogoară nimic din cer atunci când se împărtășește.

Socinienii, Arminienii, Menoniții socotesc sf. euharistie ca un simplu rit de mulțumire pentru binefacerile lui Dumnezeu și ale lui Hristos. Ea amintește patimile și moartea lui Dumnezeu, ceremonie în care credincioșii atestă public înaintea lui Dumnezeu, și a bisericii comuniunea duhovnicească cu Hristos răstignit și mort pentru noi precum și unirea și dragostea reciprocă.

Pelerinagele

la Sf. Mănăstire Bodrog.

Potrivit celor comunicate prin „Biserica și Școala” Nr. 4, pelerinagele și misiunile religioase, împreună cu acelea, se orânduiesc după cum urmează:

La: 1.) *Sânziene* — Nașterea sf. Ioan Botezătorul, **24 Iunie**: Protopopiatul dela Banat-Comloș, împreună cu cel din teritoriul până la linia ferată Timișoara—Vinga—Arad;

2.) *Sân-Petru* — sfinții Ap. Petru și Pavel **29 Iunie**: Ținutul Hălmeagului—Buteni—Ineu și în parte Șiria pe unde trec;

3.) *Sân-Ilie* — sf. Proroc Ilie, **20 Iulie**: Valea Mureșului, Lipova—Radna;

4.) *Probrejanța* — Schimbarea la față, **6 August**: Cel din Timișoara cu tot ținutul până la linia trenului Timișoara—Lipova;

5.) *Sântămaria mică* — Nașterea Născătoarei de Dumnezeu, **8 Septembrie**: Ținutul Belint și Recaș până la valea Mureșului;

6.) *Tăierea Capului sf. Ioan*, **29 August**: Ținutul Ineului (Câmpia) Chișineul și Sântana;

7.) *Zlua Crucii* — Înălțarea sf. Crucii, **14 Septembrie**: Curtici—Arad—Pecica;

Am păstrat nemodificată această împărțire fiindcă până acum nu mi-a exprimat nimeni vre-o altă părere. Comune singuratice și răslețe, se vor atașa ținutului, care li este mai la îndemână.

Misiunile religioase la aceste prilejuri de pelerinaj, vor ține seama de cerințele și necesitățile sufletești ale închinătorilor din respectivele ținuturi. De aceea ori cine se simte îndemnat dintre frații preoți, va semna conducerea sf. Mănăstiri problemele de ordin moral și social, cari trebuiesc avute în vedere și prinse în programul acestor misiuni.

Ele încep în ziua praznicului. De dimineață vor fi așteptate și întâmpinate, după datina din trecut, grupurile de pelerini, până la ora 8, când începe Utrenia cu ceasul I și cuvântare de introducere și pregătire sufletească.

Din biserică se va face *procesiune* pe „Drumul Crucii” cu oprire în fața troițelor, urmărindu-se trezirea conștiinței și a părerii de rău pentru păcate, prin scurte meditații, în legătură cu mementoale înfățișate de icoanele celor 14 popasuri.

Întorși în biserică se va face molitva și alocuța de pregătire a pelerinilor pentru *mărturisire*.

După amiază ora 2: slujba sf. Maslu pentru bolnavi și rugăciuni particulare, pentru felurite trebuințe sufletești și necazurile vieții. Iar în biserică și la paraclis urmează mărturisirea pelerinilor, până la Vecernie și după aceasta.

Seara va fi *priveghiere (Utrenie)* cu procesiune din biserică la paraclis și cuvântare asupra praznicului și învățămintelor lui pentru viața creștină.

Dimineața, în ziua praznicului, *Cinstitul Paraclis al Maicii D-lui* cu pomeniri și cu alocuțele despre cinstirea Maicii Preacurate; Apoi rugăciunile de pregătire pentru sf. cuminecare. Iară în biserică urmează sf. *Liturghie*, cu pomenirea viilor și a morților, cuvântare de pregătire și cuminecarea pelerinilor.

La amiază o scurtă rugăciune de mulțumire, la *paraclisul* din curte, și demiterea pelerinilor pentru a se întoarce la cămin.

Acest program se va ține la fiecare praznic, pentru fiecare rând de pelerini. Cum trenuri sunt de dimineață acum din spre Periam ca și din spre Arad, Cucernicii preoți vor orienta pe credincioșii lor să sosesc la timp, pentru a nu căpa privilegiul îndeplinirii a unui punct din program, dela care nu se poate face abatere pentru cei întârziți, decât în măsura timpului și a puterilor disponibile.

*

Sântămaria-mare — Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, **15 August**, rămâne și pe mai departe prilej pe *pelerinaj general*. Nu se vor mai organiza însă, ca în trecut, misiuni religioase de mai multe zile. Ci va fi un fel de praznic de veselie duhovnicească.

In prezia, dela amiază, va începe primirea grupurilor de penlini. La ora 3 va fi *Vecernie* cu litie și cuvântare. După vecernie și până la priveghere se va organiza *concurs* de coruri religioase țărănești, sunt poftite să la parte corurile bisericesti de oriunde. Seara va fi *priveghere (Utrenia)*, cu procesiune la paraclis, unde se ține cuvântarea.

In ziua praznicului de dimineață, meditații și distracții religioase, menite a înălța sufletele și a sporii bucuria duhovnicească a închinătorilor. Nu vor fi însă slujbe nici rugăciuni și nici sf. Maslu.

Marea afluență de popor ce obiceiul să vină de Sântămarie, odată pe an, făcea cu neputință concentrarea religioasă. Atmosfera de meditație pioasă și de liniștită petrecere împreună cu Hristos, nu era dată în mijlocul zgomotului și al îmbulzelii. Cei aduși de dorul să-și potolească setea lor religioasă, să-și aline durerile sufletești și trupești în rugăciuni cucernice, erau zațigii. Cei ce veneau pentru mărturisire și sf. împărtășanie nu aveau liniștea trebuitoare, cum nici bolnavii dela sftete Masle nu puteau asista în tihnă,

Oricâtă prevedere am avut și oricâtă râvnă am fi dovedit, împreună cu însufleții frați preoți; cari au ajutat la misiuni, înșine am văzut neajunsurile și am simțit lipsurile și nemulțumirile celor ce nu puteau fi satisfăcuți după ale lor dorințe.

De acela s'au rânduie mai multe zile de pelerinaj în decursul unui an, rămânând deocamdată Sântămăria un fel de serbare religioasă, cu slujbe sfinte, cuvântări și coruri religioase pentru toți pelerinii în comun.

Cei ce doresc să-și facă rugăciuni și slujbe; să se mărturisească și cuminece; să se împărtășească de Talna sf. Maslu și să-și trezească părere de rău pentru păcate, însoțind pe Mântuitorul pe drumul crucii, acela toți să vină aici la sf. Mănăstire, de ziua praznicului statorit pe seama pelerinilor din respectivul ținut.

Modificarea aceasta, pe care o credem necesară și prielnică operei de misionarism, pe care vrea să-l slujească tot mai intensiv sf. Mănăstire, va succede numai cu concursul binevoitor și cu stăruința P. C. Părinți-preoți ai satelor. Și, prin aceasta, sunt rugați stăruitor să binevolască a orienta din vreme pe credincioșii lor, îndemnându-i să se conformeze noiei orânduiei; să se organizeze așa fel ca *flecarea ținut să vie cu un cor bisericesc*, care să cânte la sfânta liturghie.

Când în fiecare ținut se va afla un însuflețit frate preot, care în împreună înțelegere cu colegii din partea locului, să-și ia de bunăvoie sarcina de a organiza venirea credincioșilor în pelerinaj, atunci gândul care ne călăuzește, de a sluji cât mai mult înălțarea sufletelor și opera de învioreare religioasă, se va realiza tot mai deplin și mai frumos, spre mărirea lui Hristos și spre mântuirea oamenilor.

Arhim. Policarp

Studenții Academiei teologice din Caransebeș la Arad.

Vineri în 1 Iunie c. au sosit cu trenul dela Oradea, în localitate ca oaspeți ai acadamei teologice din loc, studenții în teol. din Caransebeș conduși de rectorul și profesorii lor. După un drum lung, care l-a dus pe la locurile de închinare din Oltenia, Muntenia, și Dobrogea și apoi prin Ardeal, acești excursioniști cu un ideal măreț în suflet, cu ochii negri și ținuta mândră de adevărați bănațeni și-au ținut de o sfântă datorie de a nu-și încheia frumoasa lor excursiune, fără ca să nu viziteze și pe unul din cele mai vechi institute teologice, care se află în orașul nostru. Au fost primiți cu toată dragostea de colegii lor dela academia din Arad și găzduți în internatul acadamei. Deși oboșiți peste măsură de greutatea incunjurului făcut, deși vremea le era potrivnică, dragostea noastră li-a redat puterile și li-a învioreat su-

flètele amărâte din cauza ploii. Abia ajunși, după câteva clipe de reculegere, îi vedem pâlcuri-pâlcuri conduși de colegii lor din loc, vizitând instituțiile mai însemnate din oraș. Seara în frunte cu rectorul lor Dr. Cioloca, urmați și de profesorii lor Dr. Popescu și Dr. Munteanu s'au întrunit cu toții în internatul teologic, unde a avut loc o agapă colegială. Corul distins al oaspeților precum și al acadamei noastre, au înveselit cu cântecele executate cu atâta istețime, alternativ, masa colegială dată de iubitul nostru rector Dr. Botiș. Nu au lipsit nici tradiționalele și atât de familiarele discursuri și nici obicinuitele glume, în deosebi cele trecute vremi trăite și petrecute de majoritatea ambelor corpuri profesionale la studii în orașul Cernăuți.

A doua zi oaspeții mai înviorați, au cercetat ce rămase din ziua precedentă, și către orele 10 a. m. mânați de dorul de casă — căci erau pe drum de peste 2 săptămâni — au luat drumul spre gară. S'au despărțit de noi cu durerea în suflet, cu durere simțită la despărțirea de frați de același cuget aceleași simțuri, — zicându-ne: la revedere la Caransebeș.

*

În legătură cu această frumoasă excursiune făcută de teologii din Caransebeș, fie-ne permis a face câteva reflexii în detrimentul organizării teologilor noștri.

Ziarele din Iunie și Iulie sunt pline de rapoarte cu privire la excursiuni făcute, de cutare liceu, sau cutare academie fie Atena, Roma fie în statele culte din occident, fie la mănăstirile din țară.

E constatat căștigul cultural ce-l au astfel de excursioniști, pentru că în cele mai multe cazuri bughisind și cetînd zeci de cărți, nu lasă în sufletul omenesc urmele folositoare pe care le lasă o excursiune. Studenții noștri în teologie după cei 3 ani petrecuți între zidurile devenite sarbede ale internatului, se întorc la vatra părintească, și cei mai mulți fără ca să fie văzut măcar sfânta mănăstire Hodoș-Bodrog situată la câțiva Km. de oraș. — Știm, că un mijloc mai potrivit pentru om spre ași prețui persoana sa proprie, a învăța — prin observare — purtare corectă, a-și cinsti neamul din care face parte, nu este ca excursiunile. Avem în țara noastră atâtea monumente pline de evlavie, cum sunt mănăstirile din Bucovina, Moldova, Muntenia și Oltenia ridicate de moșii și strămoșii noștri evlavioși, încât ne cuprinde mirarea cum e posibil ca teologii noștri să nu se fi cugetat că acele monumente pentru ei ca teologi și ca români; au fost prea ușuratic date întăririi. Afară de foloasele de înălțare, morală ce le poate câștiga un excursionist dela locurile vizitate, mai sunt și convenirile colegiale, pe cari trebuie puse la cale între studențimea noastră teologică din întreaga țară, și care va fi posibilă numai după ce studențimea — teologică se va cunoaște reciproc. Un congres al studențimii teologice, va avea

alte foloase, decât pe cari le au celelalte congrese studențești. — (Despre aceasta însă cu altă ocaziune.)

Deci deocamdată facem apel la studențimea teologică din orașul Arad, să ia exemplu dela colegii lor din Caransebeș, să se organizeze, să pună baza unui fond de escurziune și să plece să viziteze locurile glorioase și de adâncă pietate ale neamului spre a-și hrăni sufletele și se cimenteze legăturile frățești ce trebuie să existe între muncitorii de aceeași credință, în via Domnului.

Un profesor.

Sfintirea bisericii din Munar.

Luni a doua zi de Rusalii, în 4 Iunie a. c. Pr. Sf. Sa Episcopul eparhial Dr. Grigorie Gh. Comșa a sfințit biserica din parohia nou înființată Munar.

Dela reședință a plecat dimineața la orele 7 cu automobilul, însoțit de con. refer. Mihaiu Păcățianu și de diaconul Ignatie Raica.

La hotarul comunei Munar ne așteaptă o mare mulțime de popor cu trăsuri și călăreț în frunte cu protopopul Dr. Ștefan Ciorolanu, pretorul Dr. Sever Mladin și primarul comunei. Protopopul salută pe P. Sf. Sa în numele clerului și poporului din protopoplatul B.-Comloș; pretorele în numele plasei; iar primarul în numele comunei.

Pr. Sf. Sa mulțumind pentru întimplinarea călduroasă ce i-s'a făcut, asigură asistența că a grăbit la Munar mânat de conștiința datoriei și de dragostea ce o are față de fiil săi sufletești.

În Munar am intrat în sunetul clopotelor și a muzicii și în bubuitul treasurilor. Orchestra de băieți din Sânt Petru—German condusă de Nicolae Lindner a excelat spre mulțumirea generală.

Toată lumea e în picioare. Drumul e preserat cu iarbă și e împodobit cu stâlpi. Fețele poporului radiază de bucurie că în sfârșit pot vedea visul cu ochii uitând greutatea și jertfele mari cu cari au contribuit la ridicarea acestui sfânt lăcaș alui D-zeu.

Neavând încă preot în loc, Pr. Sf. Sa descinde la primarul comunei. De aici e condus la sf. biserică cu procesiune la care ia parte tot satul.

După ce s'a sfințit apa, se începe serviciul sfințirii bisericii cu un deosebit fast. Biserica de astădată s'a dovedit a fi neîncăpătoare pentru mulțimea poporului.

La serviciul divin oficiat de Pr. Sf. Sa au asistat arhimandritul Polcarp Morușca, cons. refer. Mihaiu Păcățian, protopopul Dr. Ștefan Ciorolan, preoții: Virgil Negru din Igrăș, Grigorie Vermeșan din Pesac, Andrei Blaga din Beba veche, Cornel Vuia din Semlac Sever Sebeșan din B. Comloș, Liviu Rațu și Leon Blaga din Secusigiu și diaconul Ignatie Raica.

În cursul sf. liturghii, diaconul Miron Tr. Putin a fost hirotonit întru presbiter duhovnic pentru parohia Fırteaz; candidatul de preoțe Teodor Șchlopu, ales preot în Cladova a fost hirotonit întru diacon, urmând că la episcopie să fie hirotonit întru presbiter duhovnic.

Răspunsurile liturgice le a dat corul bisericesc din Secusigiu compus din 144 membri în 6 voci și condus cu pricepere de înv. Ivan Arșeu din Secusigiu. În asistență am remarcat pe dl Ioan Oprea fost prefect al județului Timiș-Torontal, dl Dr. Lucean Georgevicu, primarul Timișorii dl consilier Constantin Popa din Arad, dl profesor Toader care a pictat biserica, dl înv. I. Ionescu, dl prof. Toader Selejan din Arad, dl înv. Dămian Sebeșan Secusigiu dl înv. Lazar Mircea fost înv. în Munar, dl notar din Munar etc. și o frumoasă cunună de doamne și domnișoare.

La Priceasnă preotul Liviu Raț din Secusigiu care împreună cu colegul său Leon Blaga, administrează parohia din Munar, pășind înaintea sf. Altar, face o scurtă dare seama asupra situației parohiei.

Tălmăcește marea bucurie a poporului ce o simte văzând biserica sfințită și exprimă Pr. Sf. Sale omagiile de dragoste și recunoștință că a descins în mijlocul poporului și le-a împlinit visul mult așteptat.

Comuna Munar — spune părintele Raț — există dela anul 1400.

Azi în Munar avem 629 suflete, și anume 402 români, 114 sârbi, 104 unguri, 5 germani și 4 evrei. În Sânt-Petru-German afiliată la Munar avem 213 români.

Parohia Munar înainte de a fi decretată ca matră și de sine stătătoare a fost afiliată la Secusigiu și administrată gratuit de preoții Liviu Raț și Leon Blaga din Secusigiu chiar și după împrumetărire parohiei Munar cu terenul legal.

Veniturile terenurilor au fost întrebuințate în întregime pentru zidirea bisericii.

Înv. Savu Ionescu de 2 ani încă a renunțat la folosința 13 jug. pământ în scopul zidirii bisericii. Comuna politică a contribuit cu Lei 200.000; credinciosul din Munar, Oreștie Martin care se află în America, a contribuit cu Lei 15.000 cu care sumă s'a procurat un clopot. Tot dânsul a mai contribuit cu Lei 13.500, cu care s'a cumpărat un policandru. Credincioșii din Munar au plătit 50 lei de jugăr, trei ani de rând și cărașia. S'a făcut multe daruri. Președintele consiliului parohial, Atanasie Latinca a supravegheat lucrările de edificare și aranjare internă — cu deosebit zel și conștientitate.

Prefectura județului Timiș-Torontal a contribuit cu Lei 250.000, pentru care ajutor exprimă mulțumită d-lui prefect Dr. Iuliu Costea și donatorilor foști prefecti, Ioan Oprea și Dr. Antonie Bogdan.

Edificarea bisericii cu tot aranjamentul și cu pictarea a costat în total Lei 1.512.000. Pictura a

efectuit-o spre mulțumirea generală dl, profesor Toader din Arad.

Poporul din Munar e bun sirguincios și bun român.

După acest raport, urmează predica frumoasă și plină de învățături folositoare a Pr. Sf. Sale despre însemnătatea Bisericii în legătură cu praznicul Pogorării Duhului sfânt. Ultimele cuvinte din predică sunt acoperite de ovațiile călduroase ale asistenței și strigate de trăiască Pr. Sf. Sa.

Odată cu împărțirea anaferei sau distribuit broșuri din „*Biblioteca creștinului ortodox*“.

La prânzul comun dat în onoarea Pr. Sf. Sale. Pr. Sf. Sa vorbește pentru M. S. Regele. Protopopul Dr. Ștefan Cioroianu pentru Pr. Sf. Sa. Arhimandritul Policarp Morușca pentru popor. Ioan Oprea, fost prefect pentru modestul apostol, care a trezit conștiința națională și creștinească, care este dl Lazar Mircea fost învățător în Munar. Preotul Cornel Vuia din Semlac pentru colaboratorii Pr. S. Sale. Preotul Grigorie Vermeșan pentru oaspeții din Timișoara și Arad; diaconul Ignatie Raica pentru popor, iar muzica condusă de Ioan Capra din Secușiu delectează publicul.

Cu aceasta s'a sfârșit frumoasa serbare din Munar care ne-a lăsat cele mai plăcute impresiuni

Biserica, statul și baptismul

Cuvântare

rostită în Senat în ziua de 21 Martie 1928
de Dr. Grigorie Gh. Comșa Episcopul
Aradului.

Sedința de Miercuri, 21 Martie 1928.

(Sedința de seară)

Domnule președinte,

Domnilor senatori,

(Urmare și sfârșit)

Despre evangheliștii cari sunt prevăzuți între funcționarii bapțiștilor pe lângă predicatori, nu se spune nimic în statut, ce pregătire trebuie să aibă ei. Statutul amintește despre predicatori și spune anume: „In ceea ce privește pregătirea lor, ei trebuie să fi terminat o școală de predicatori, teologie, sau să fi obținut cel puțin bacalaureatul de liceu sau o altă școală similară“.

Acesta este un lucru lămurit, dar statutul lor nu spune nimic cu privire la pregătirea reclamată pentru evangheliști, pentru că însuș statutul lor zice la art. 17 punctul 4: „Evangheliștii funcționează ca ajutoari ai predicatorilor, vestind evanghelia în scris și prin graiu viu“ De aceia amintesc această împrejurare, pentru că noi știm prea bine care este situațiunea de fapt în țară. Știm cu toții că dintre cei 915 predicatori cari mișună ca furnicile la noi în țară, nu știu dacă trei vor avea condițiunile prevăzute în aceste statute. Și atunci, d-lor senatori, dacă eu ca organ al Statului având a-mi face da-

toria voi merge la predicatorii bapțiști să-mi arate dacă corespund condițiunilor din aceste statute, dacă au bacalaureatul sau alte studii echivalente, îmi vor putea spune că nu sunt predicatori, ci numai evangheliști, căci și evangheliștii au dreptul să predice evanghelia în scris și prin viu graiu. Și atunci d-lor senatori, se poate produce o defecțiune destul de mare în privința executării, căci dacă nu se execută acest statut, atunci ajungem să admitem să funcționeze la noi în țară și evangheliști, dela care nu se cere nici o pregătire.

D-lor, în privința aceasta sunt dator să vă dau o lămurire. Teza bapțiștă ca și a altor sectari, a altor prozelitiști în genere, este aceea că Mântuitorului Isus Christos atunci când a zis către apostoli cuvintele: „Mergând să învățați toate neamurile“ nu a fixat și condițiile pe cari trebuie să le aibe cineva spre a învăța toate neamurile. Și s'a întâmplat odată, când am stat de vorbă cu predicatorii bapțiști —, pentru că vă mărturisesc, cu mulți am stat de vorbă până după miezul nopții —, când am cerut să-mi arate pregătirea ei n-au putut dovedi nici patru clase primare, ci au venit cu explicațiunea că Mântuitorul nu a cerut dela nimeni școală de bacalaureat, studii teologice sau alte studii echivalente.

Mai este, d-lor, încă un lucru. In statutul lor de organizare și anume la art. 29 din statut se normează modul de trecere dela un cult istoric la ei sau vice-versa. Și modul acesta de trecere, este normat după alte criterii decât cele prevăzute în actualul proiect de lege și de aceea dorința mea este ca la timpul oportun să punem în concordanță modalitățile de trecere dela baptism sau vice-versa, cu normele cari se aplică la cultele dela noi din țară. Atât am avut de spus cu privire la acest statut.

Evident, ar mai fi de spus că Ministerul Instrucțiunii printr'un ordin mai recenta admis și pe bapțiști să frecventeze școlile normale, astfel că mâine ne vom aștepta să avem în satele noastre învățători bapțiști. Eu, care sunt un mare tolerant al libertății conștiinții, nu pot să mă împiedic de o asemenea dispozițiune luată de un departament al puterii executive al Statului, pentru că sunt convins că reprezentantul aceluia departament de bunăseamă este pătruns de mai mult patriotism decât modesta mea persoană. Dacă am amintit totuși lucrul acesta, este pentru că cunoscând din fir în păr alcătuirea sectelor și știind că legea învățământului primar în art. 64 prevede obligativitatea învățătorilor de a aduce copii la biserică, se va naște anacronismul nedorit de nimeni și anume imposibilitatea morală că un învățător bapțișt va fi nevoit să ducă pe elevii dintr'o comună pur ortodoxă, la biserică ortodoxă din satul respectiv.

Eu, d-lor, am constatat și se poate constata mai ales în eparhia Aradului, că în anumite părți ale țării numărul bapțiștilor scade. Astfel am citit că în comuna Iablona din județul Bălți, 50 de familii au revenit la credința ortodoxă. Tot astfel se întâmpla lucrurile și în județul Aradului, unde o mare parte a bapțiștilor au trecut la secta pentecostalistă, care precum știți, este o sectă oprită cu desăvârșire; cu toate acestea însă bapțiștii, cari până mai eri alaltăeri se întruneau la un loc cu pentecostaliștii, îi admit pe pentecostaliști ca să se adune și mai departe în dragă voie în aceiaș adunare bapțiștă. Astfel încât, oricât de mare ar fi viligența autorităților noastre, bapțiștii sunt aceea — ari vor eluda toate inspecțiunile pe cari nu mă îndoesc că le va face puterea executivă a Statului prin organele sale competente.

Eu, d-lor senatori, n'aș voi să vă fac impresia că am luat cuvântul pentru a cere poate ca să se reducă drepturile, mai ales în materie de conștiință religioasă, la o anumită parte din cetățenii acestei țări; dar să-mi fie îngăduit a constata că nu înțeleg să se lărgească drepturile acelora, cari au dat loc, mai ales în timpul din urmă și mai ales în județul

Arad, la cel mai urât spectacol, în casele lor de rugăciune. Oameni pașnici, care până ieri alaltăieri erau una sufletește și trăiau în armonie cu frații lor, astăzi ne prezintă un spectacol destul de trist. că se bat în adunările sectare nu cu altceva, nu cu mijloace sau mai puțin probabilă, dar se bat din nenorocire chiar cu furci de fier și lucrul aceste este dovedit în mai multe comune. Este dovedit că în comuna Somoșches, înainte de Nașterea Domnului 1927, s'a bătut cu furci de fier în adunare. S'au făcut rapoarte, jandarmeria a cătuat să ia măsurile, cari s'ar fi impus de cele întâmplare și cu toate acestea, d-lor senatori, să-mi îngăduiți vă rog a crede că în acea adunare nici astăzi nu i s'a întâmplat nimănui nimic și că propaganda baptistă se face în chipul cel mai desmățat, fără nici un fel de sancțiune.

În comuna Pleșcuța, s'au bătut mileniști cu bapțiștii, pentru că o parte dintre bapțiștii au trecut la mileniști și când era să se serbeze o căsătorie în capişte, în localul de adunare a venit predicatorul baptist și nu voia să încuviințeze cununia unei perechi mileniste ai căror părinți fuseseră bapțiști și au ajutat cu bani la zidirea casei baptiste. Atunci desigur că puterea brutală la bapțiști au fost mai convingătoare decât duhul Bibliei, la care ei atât de des se provocau și s'au întâmplat scene destul de abjecte, că în învălmășeala aceea la care s'au dat cu toții, s'au prăvălit deasupra ușii, care s'a rupt și au căzut cu toții în stradă. (Răsete).

Aceasta poate să formeze chiar obiect de ilaritate, însă, d-lor senatori, să mă credeți că nu poate să fie ilaritate unde se petrec asemenea spectacole și unde este turburată liniștea satelor și unde este divizată unitatea și pacea și liniștea, care au dăinuit până acum în satele noastre.

Și d-lor, să mă credeți că n'aș voi să torc prea de parte firul celor ce le arăt acum, dar sunt dator a vă mai aduce aminte că acești bapțiști sunt și un element anticultural. S'a întâmplat de pildă că în anul 1922 un preot ortodox a avut o discuție cu un predicator baptist asupra anumitor puncte de doctrină controversate și în legătură cu cari puncte preotul a ieșit biruit. Văzând acestea predicatorul, în necazul lui că a fost biruit, ce credeți că a făcut, d-lor senatori?

El văzuse că preotul are pe masă Baladele și Idilele nemuritorului G. h. Coșbuc și atunci a spus preotului: Părinte, eu nu mă pot lăsa convins de un om, care citește cărți imorale, cum sunt scrierile lui Gheorghe Coșbuc.

Nu dela mine spun lucrurile acestea, d-lor senatori, vă rog să le citiți, le-a scris scriitorul Ion Agârbiceanu într'un ziar din Capitală în 21 Septembrie 1922 și anume în ziarul „Adevărul“.

În ziua de 27 Noiembrie 1927 când s'a făcut în toată țara pentru regretatul, în veci neuitatul și marele patriot Ioan I. C. Brătianu, bapțiștii din comuna Alparia județul Bihor vociferau pentru doi predicatori clandestini cari țineau predici până noaptea târziu. La 14 Martie 1926, jandarmeria din Buteni află dela mai mulți bapțiști cari au făcut dispozițiuni în procesul-verbal al jandarmeriei că s'a făcut propagandă electorală pentru un anumit baptist cu numele de Luguzan Teodor.

D-lor senatori, putem vedea din toate acestea că Statul. Biserica și toți buni creștini au datoria să se intereseze mai mult decât până acuma de mișcarea sectară. Datoria aceasta are o însemnătate din mai multe puncte de vedere. Întâi, pentru că tradiția religioasă, îmbinată strâns cu tradiția naționalistă ne împune tuturor să păstrăm neatinsă comoara sufletească, pentru care au trăit și au murit moșii și strămoșii noștri.

Trebuie să avem în vedere în al doilea rând că pentru sectanți, deci și pentru bapțiști, nu există ideea de națiune și tocmai națiunea română ar dori să o vadă

ștearsă de pe acest glob, ca în locul ei să se producând o alcătuire cosmopolită. Ei bine, cosmopolitismul sectar vine și lovește în credința noastră și în obiceiurile noastre și ne învinuște că nu trăim o vieată creștinească, că suntem imorali, căci bine ați văzut, d-lor senatori, când într'un ziar baptist din țară dela noi în 1926 se spunea neadevărul că Bucovina noastră, dulcea Bucovină nu cunoaște Evanghelia.

Ce înseamnă aceasta?

Aceasta ar însemna că noi nici nu cunoaștem morala evangheliei. Aceasta este cea mai mare batjocură și insultă ce se poate aduce unei națiuni. Prin aceasta bapțiștii și toți ceș de o seamă cu ei biciaesc în credința iubitorilor noștri răposai. Sectanții batjocoresc sufletele adormitorilor noștri frați cari au avut aceeaș credință cu noi. Avem convingerea că toți sectanții vor fi înfrânți cu toate relele cari le aduc ei și cari vin asupra noastră. Munca lor nu este apostolat propagandă de idei creștine nu cunoaște batjocuri și insulte împreunate cu minciuni, aduse de oameni fără nici o pregătire.

În rândul al treilea sectanții sunt anticulturali și au de gând să ducă o amarnică luptă de clasă. Să mi fie îngăduit să ilustrez cu o pildă această informațiune. Se știe, d-lor senatori, că s'a început din partea ilustrului reprezentant al departamentului instrucțiunii o vie propagandă culturală în satele noastre. Această propagandă s'a început cu elan și cu multă însuflețire și în județul Aradului, care trebuie fortificat și cimentat, pentru că toți trebuie să ne îndreptăm privirea de mai multe ori asupra barierelor, asupra zidurilor cari vor forma blocul de granit al apărării noastre naționale. Dar ce să vedeți? Că pe când toți credincioșii pe cari eu îi păstoresc din vrerea lui Dumnezeu și a oamenilor, au fost de față la adunările culturale aranjate de preoți și învățători, în toate satele unde sunt și bapțiști, nici un picior de baptist nu s'a prezentat în acele adunări culturale.

Iată deci proba evidentă care se poate ceti chiar și în ziarul „Tribuna Nouă“ din Arad, din Martie 1928.

Cu toții deci suntem chemați, d-lor senatori, să ocrotim legea și neamul față de aceste tentative, căci insultarea dogmelor bisericii neamului și tradițiilor sfinte, ca și culturale aduc cu sine disprețul ordinii existente precum și desconsiderarea autorității.

Sectele religioase — și aceasta este bine să se știe — în cele mai multe cazuri numai la aparență se ocupă cu religiunea, dar de fapt lucrează din răspuțeri pentru a duce la ruină mărețul edificiu, la construirea căruia neamul nostru a contribuit cu ochii înălțați spre cer.

Ce va zice oare străinătatea față de tratamentul care se aplică bapțiștilor? Dar, d-lor senatori, eu țin să spun că pe nedrept se aduc acuzațiuni de asemenea natură nouă și că prin mărimea cu care se lasă liberul exercițiu al manifestațiilor baptiste la noi în țară, zic prin mărimea aceasta se dă deplină dovadă de netemeinicia știrilor cari se colportază în străinătate pe socoteala noastră. Dacă se spune și dacă susțin unii, cum de pildă susine d. Nichifor Crainic, că baptismul s'ar face și cu un oarecare concurs din Anglia, aceasta, domnilor, de bună seamă că este o apreciere în adâncul căreia nu avem destule mijloace acum ca să putem d-lui Crainic, după care baptismul ar însemna Anglia, energie englezească, metode engleze, bani englezi și deasupra oricărui Dumnezeu, interes englez.

Sub raportul religios, zice d. Crainic în „Curentul“ din 21 Martie; Anglia a lucrat față de noi prin două metode: a încercat întâi prin contopirea ortodoxismului nostru oriental cu biserica episcopială anglicană. Sunt câțiva ani de atunci. Vă aduceți aminte ce declarații de dragoste se prosternare în fața caracterului pur și venerabil al Bisericii de Răsărit? Se părea că Anglia întreagă se va cufunda ca un singur prunc

în cristelnița ortodoxiei. Dar ortodoxia a rămas pe poziția ei de două mii de ani. Incercarea de a o anexa pur și simplu interesului englez a eșuat deocamdată. Atunci a început metoda cealaltă, de prozelitism baptist: dela ortodoxofiele la antiortodoxism. Sunt două linii ce formează același unghiul al interesului englez, al imperialismului englez.

D-Ior, unitatea noastră sufletească ne este mai scumpă decât trâmbitarea libertății pe seama acelora și de către aceia cari nu o merită. Marele bărbat de stat american, Theodor Roosevelt zice: „Un popor în care cetățenii cei buni nu au tot atâta cutezare, cât și cei răi, este un popor pierdut”. Deci să nu ne sperie îndrezeala câtorva oameni.

Evident că onoratul guvern, și în special d. ministru al Cultelor Alexandru Lapedatu, a fost călăuzit de cele mai bune intențiuni, când a recunoscut drepturile de cari se bucurau în trecut bapțiștii în Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș. Legiuitorul voiește să normeze drepturile și obligațiunile fiecărui cult sau asociațiune religioasă, pentru a se evita în chipul acesta conflictele ce s'ar putea ivi între bapțiști și ortodoxi sau celelalte culte.

Dar accentuăm un fapt important: Că bapțiștii, ale căror drepturi se garantează, adică se mențin, se pun sub scutul normelor pe cari le aveau sub unguri fără a respecta condițiile de recunoaștere. De pildă statutul lor de organzare prevede ca predicatorii să aibe 8 clase de liceu și bacalaureat sau o școală teologică echivalentă. Sub unguri bapțiștii respectau norma aceasta, dar sub imperiul român nu voesc să știe nimic de aceeași condiție și astfel numai în Ardeal peste 300 predicatori bapțiști nu pot dovedi nici 4 clase primare! Ce este mai uuros, consistă în faptul că bapțiștii au cerut guvernului să le aprobe această normă, pe care apoi nici gând nu au să o respecte. După legile ungurești bapțiștii aveau o uniune. La noi încă au, dar uniunea e organizată pe toată țara după normele de sub unguri, câtă vreme ar trebui să se mărginească numai la teritoriile revenite de sub unguri la patria mamă.

Bapțiștii trebuiesc deci puși să-și respecte statutele și să nu-i cinștim cu o libertate nemerită.

V'ași putea spune, d. lor senatori, în privința spiritului, de libertate care totdeauna a stăpânit națiunea română — v'aș putea spune cuvintele marelui și genialului poet Mihail Eminescu pe care le-a scris în ziarul Curierul din Iași în 1876: „Mi se pare — zise Eminescu — că nici un neam depe fața pământului nu are mai mult drept să ceară respectarea sa decât tocmai românul, pentru că nimeni nu este mai tolerant decât dânsul”.

Și Eminescu arăta: „În țările române ortodoxii nu au făcut ca Hugenoții în Franța, nici ca Maurii în Spania, nici ca Polonii față de Ruteni sau Ungurii față de Români. Lipovenii persecutați în Rusia, au găsit adăpost la noi, ca și catolicii în Moldova și nimeni nu s'a silit ai face ortodocși”.

Ceeace spune Eminescu este un adevăr, care merită să-l știe și străinătatea. Deci ar trebui să informăm pe străini că noi nu persecutăm, ci pretindem ca cei ce au drepturi să-și îndeplinească și datoriile. Ortodocșii își fac datoriile către legi; oare bapțiștii să formeze o excepție? Cu atât mai mult pretindem ca bapțiștii să respecte normele lor proprii, a căror aprobare au cerut-o dela Stat.

Onoratul guvern este rugat a ne apăra față de știrbirea prestigiului proșiei și al bisericii pe căi tendențioase din partea bapțiștilor. Nu proorocim, dar suntem siguri că bapțiștii chiar dacă li se asigură prin lege drepturile deja obținute, vor continua să ne insulte biserica și țara în străinătate, de care ne temem așa de mult. Bapțiștii nu vor respecta nici decum legile de trecere și nici celelalte dispoziții ale legii cultelor fiindcă ei vor folosi ca armă plângerea pe nedrept în fața străinătății. Astfel orice garantare a dreptului lor prin

lege va continua cel mult să sporească primejdia baptismului pentru biserică și neam și pentru unitatea sufletească, iar nici decum să ne ridice prestigiul nostru din străinătate.

Oricâte sancțiuni prevede legea cultelor, suntem siguri că față de bapțiști, ele nu se vor aplica fiindcă destul au păcătuit bapțiștii 10 ani împotriva bisericii și Statului și în loc să fie pedepsiți cât de puțin acum se încearcă încurajarea prin lege a tuturor manifestărilor lor.

Nu teama de sirăinătate trebuie să fie preocuparea noastră de căpetenie, ci teama de desagregare a unității sufletului neamului românesc. Marii noștri aliați desigur ne vor înțelege, dacă le vom dovedi că baptismul de la noi nu este identic cu cel din Anglia și America și că prin el se intenționează distrugerea bisericii ortodoxe care ne-a dat unitatea sufletească și politică.

Nimeni nu poate lăsa libertatea la disprețul celor cari nu o merită

În consecință cer omiterea art. 55 din proiect, rămânând ca bapțiști să se conformeze normelor referitoare la cultele noi.

După toate acestea zicem:

Precum soarele topește gheața apelor, precum focul pătrunde metalele și le volatilizează — așa iubirea de neam să topească gheața oricărui indiferentism religios. Dacă însăș Statul nu e indiferent, că atunci când garantează libertatea cultelor o face în nădejdea că ele vor sluji interesele lui, — atunci când garantează libertatea cultelor o face în nădejdea că ele vor sluji interesele lui, — atunci cum să stăm noi indiferenți?! Diferitele culte din țară sunt ca într'o grădină frumoasă în România-Mare.

Florile unei grădini au diferite culori, miros de farmec diferit, dar cu toatele împodobesc grădina. Așa diferitele culte închinându-se lui Dumnezeu sub cerul liber al României, să servească și binele acestei țări. Apelez în special la fiii bisericii ortodoxe să nu uite că precum floarea n'a zis niciodată că n'are nevoie de soare, așa și noi să nu zicem că n'am avea nevoie de biserica ortodoxă, care ni-a adus unitatea sufletească. Așteptăm ca biserica ortodoxă să premerge în fața tuturor din țară cu pilda iubirii și a muncii spre de săvârșire sufletească așa precum a preconizat acest lucru marele și nemuritorul Rege Ferdinand I cu prilejul instalării I. P. S. D. D. Miron în scaunul patriarhal:

„Avem nădejdea că prin învățătura bisericii noastre, care ne-a dat în cursul veacurilor unitatea de limbă și de simțire vom ajunge mai grabnic și mai pacinic la acea măsură de unificare sufletească, după care însetoșează sufletele tuturor bunilor români, așa cum se dorește cerbul după izvoarele apelor. Din unificarea sufletească ies operele mari naționale de gândire și de simțire și răsplata meritată va fi adusă bisericii noastre care va ajuta poporul spre înfăptuirea acestui țel pământesc”. (Aplause).

Adunarea Eparhială

Ședința IV.

ținută la 15 Maiu 1928.

Președinte: Pf. S. Sa Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa. Secretar: Dr. Emil Veliciu.
Prea Sf. Sa Părintele Episcop deschide ședința la oarele 10 și 15 minute.

40. Se citește sumarul ședinței II și se verifică.

41. Se citește sumarul ședinței III și se verifică.

42. P. Sf. Sa amintește că în ziua de azi se împlinesc 70 ani dela nașterea P. Sf. Sale Episcopului Iosif al Caransebeșului, cu care ocazie a adresat P. Sf. Sale o telegramă de felicitare în numele adunării eparhiale.

Adunarea eparhială ia cu bucurie la cunoștință această comunicare.

43. Cererea preotului D. Mateeș din Dud referitoare la recunoașterea la fondul de pensie a celor 9 ani serviți în Arhiepiscopia Sibiului și de a fi scutit de taxe

se transpune comisiei petiționare.

44. Deputatul Dr. P. Obădeanu cere concediu pe ziua de 15 Maiu a. c. iar deputatul Dr. M. Mărcuș pe durata întregii sesiuni.

Concediile cerute se acordă.

45. I. P. C. Sa părintele ahimandrit P. Morușca face următoarea propunere:

Adunarea eparhială să roage telegrafic pe Dl. Ministru al Instrucțiunii ca să binevoiască a prevedea în programa de studii cel puțin 2 oare săptămânal pentru studiul religiunii de fiecare clasă, — spre a se putea face cu bun succes instrucția și educația tineretului școlar.

Se primește cu unanimitate.

46. Părintele protopop Dr. P. Țiucra în numele comisiei petiționare prezintă raportul acestei comisii conform căruia la această comisiune au intrat următoarele cereri:

a) cererea preotului Mihai Jurma din Remetea prin care cere să i se permită ca să plătească diferența de cotizație la fondul preoțesc spre a se împărtași de penziune mai mare.

b) cererea văduvei Eva Nicolaeviciu născ. Cătana spre a se împărtași de $\frac{1}{2}$ din sesiunea parohială și birui parohial, pe un an întreg după moartea soțului ei Iuliu Nicolaeviciu

c) cererea părintelui Dionisie Mateeș din Dud spre a i se recunoaște cei 9 ani de serviciu din arhidieceză la fondul preoțesc și de a fi scutit de solvirea diferitelor taxe la acest fond.

Comisiunea propune ca aceste 3 cereri să se transpună Veneratului Consiliu Eparhial spre competentă rezolvire.

Asupra cererii preotului Jurma iau cuvântul deputații Dr. I. Jucu, Dr. Mircu, Dr. A. Cosma, A. Groza și Dr. Gh. Ciuhandu. Ultimul propune ca întrucât s'ar dovedi că starea sănătății preotului Jurma este deplin restabilită, Adunarea eparhială să comunice Consiliului eparhial opinia sa că nu ar fi împotriva legii ca acel preot să fie restabilit în parohia

sa cu titlul de paroh, dacă nu ar fi exhaustată deja procedura pentru îndeplinirea postului său decretat anterior de vacant și întrucât nu există alte impedimente legale sau disciplinare.

Adunarea eparhială primește propunerea comisiei cu recondamnație deosebită pentru cazul părintelui M. Jurma din Remetea.

47. Raportorul comisiei culturale d. deputat Gh. Andraș citește raportul general al Consiliului eparhial, secția culturală No. 2852/1928 despre activitatea sa din 1927 și la propunerea aceluiaș raportor făcută în numele comisiei,

Adunarea eparhială îl ia la cunoștință și dispune tipărirea lui între anexele actelor adunării eparhiale (Anexa G).

48. Intrândn-se în desbaterea specială a raportului secțiunii culturale a Consiliului eparhial No. 2852/1928, acelaș raportor face în numele comisiei următoarele propuneri:

1. Să se mențină concluzul No 83 al Adunării eparhiale din 1927 cu observarea: să se intervină din nou la Congresul Mitropolitan cât și la Dl. Ministru al Instrucțiunii în această chestiune.

2. On. Consiliu Eparhial să intervină la comitetele școlare județene, ca și până la rezolvirea situației de drept a școlii confessionale din partea Onor. Minister, să se solvească comunelor bisericesti o chirie potrivită care este a se trece în bugetele școlare ale comunelor, fiindcă Biserica suferă pagube de pe urma averilor sale investite în edificiile școlare.

3. Să se susțină concluzele 84, 85 și 86 ale Adunării eparhiale din anul 1927.

4. Veneratul Consiliu Eparhial să intervină la factorii în drept ca să se respecte prioritatea catihetică a preoției, iar acolo, unde preoții nu vor putea propune religia, să fie instituiți din partea Veneratului Consiliu Eparhial învățători catihetici.

Să se ceară, ca orele de religie (2 ore de clasă) se fie repartizate pe diferite zile ale săptămânii, fiindcă așa cum se predă azi studiul religiunii, rezultatul nu poate fi cel dorit.

Tot așa să se dea mai multă importanță propunerii rugăciunilor și practicelor religioase în școle.

Mai departe comisia propune, ca cu privire la școala normală să se dea o notă pronunțată educației religioase morale conform cu cele propuse Adunării eparhiale din anul trecut în punctul 2. lit. h. a raportului general al secției culturale.

5. Comisia propune în fine ca părinții protopopi să-și facă necondiționat inspecțiile

învățământului religios între 1 Decembrie — 1 Maiu al fiecărui an școlar, raportând despre rezultat până la 15 Iunie,

După ce iau cuvântul deputații Dr. P. Cioban, C. Lazar, Dr. A. Bogdan, Dr. G. Ciuhandu, Iosif Moldovan, Dr. Șt. Cioroianu, I. P. C. Sa Păr arh. P. Morușca și P. Sf. Sa D. Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa propunerile comisiei se primesc în unanimitate cu următoarele principii enunțate de P. S. Sa părintele Episcop, ca emanație a discuțiilor ce au avut loc.

1. Să se intervină din partea Adunării eparhiale la Sfântul Sinod și la Consiliul mitropolitan ca pentru studiul religiei să se introducă manuale scrise și aprobate de sfânta noastră Biserică,

2. Planul de învățământ religios să se fi-zeze sistematic, deoarece nu este același plan de învățământ al religiei pentru școlile similare. Consiliul eparhial va interveni în această privință la forurile competente.

3. Se va interveni la forurile competente și în primul loc la On. Minister al Instrucțiunii publice, cerându-se ca pe viitor preoții, cari locuiesc în școlile confesionale să nu fie evacuați ori chiar și numai conturbați în dreptul lor legal de a locui în clădirile Bisericii

4. Se va interveni la forurile în drept ca copiii absenți de la studiul religiei, fără justificare să fie pedepsiți.

49. Același raportor citește raportul special al Consiliului eparhial, secția culturală No. 1361/1928, privitor la școala normală și face în numele comisiei culturale următoarea propunere:

Să se mențină acordul încheiat la 14 Aprilie 1927 între Consiliul eparhial și Dl. Ministru al Instrucțiunii publice, care acord a'a ratificat prin concluzul Adunării eparhiale No. 87/1927 și deciziunea 62202/1927 a Onor. Ministeru al Instrucțiunii, iar Ven. Consiliu Eparhial este invitat să continue demersurile necesare pentru respectarea acordului în interesul cerințelor culturale ale acestei Eparhii.

Tot așa Ven. Consiliu Eparhial să binevoiască în baza dreptului ce-l are la școala normală să și exercite controlul legal asupra învățământului și educației religioase de la această școală.

Adunarea eparhială primimește propunerea de mai sus cu unanimitate.

50. Părintele protopop Seculin citește raportul Consiliului eparhial, secția culturală, No. 2843/1928 despre propaganda misionară în eparhie și la propunerea comisiei

Adunarea eparhială îl ia în general spre știre acest raport.

51. Președintele P. Sf. Sa Păr. Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa ridică ședința la ora

1. p. m. și fixează termenul proximei ședințe pentru azi la orele 4. p. m. când se va continua discuția asupra raportului despre propaganda misionară în Eparhie și vor pune la ordinea zilei și raportul comisiei de veșidare și a celei bugetare.

Președinte:

(ss) **Dr. Grigorie Gh. Comșa**

Secretar:

(ss) **Dr. Emil Veliciu**

Acest proces verbal s'a citit și verificat în ședința comisiei Adunării eparhiale de verificare ținută la 6 Iunie 1928.

(ss) † **Grigorie Gh. Comșa**
Episcop

(ss) **Mihailu Păcățianu**

(ss) **Dr. Gheorghe Ciuhandu**

(ss) **Ioan Georgia**

(ss) **Dr. Teodor Botiș**

(ss) **Dr. Nicolae Popovici**

Cerc religios în Remetea-Timișană.

Duminecă în 6 Maiu 1928 s'a ținut cerc religios în comuna Remetea Timișană. Sfta. Liturgie a fost săvârșită de P. On. Domn Protopop Dr. Patrachie Țiucra cu concursul Păr. Alexa Puta din Ianova. Răspunsurile liturgice lea dat corul bisericesc din Bucovăț sub dextera conducere a Păr. Const. Micu. La priceasnă a cuvântat Pă. protopop Dr. P. Țiucra despre ce se cade a face Dumineca și în zile de sărbători și ce nu se cade a face P. On. Domn a dezvoltat teza aceasta într'un mod temeinic și binemeditat încât a fost la înțelesul și acelor mai neînțelegători. Dovezile aduse de P. On. Dsa au fost din cele mai clasice luate din istoria lumii, exemple de la Români mai înapoiți în cele ale pământului dar mai avansați în cele ale lui Dzeu, însă cuvintele de încheiere isvorâte din cel înalt sentiment al credinței au covârșit cu darul cu dragostea de părinte sufletesc a păstorilor cea mai clară logică expusă până aci. Poporul bănățan în opinia publică este luat drept cel mai puțin credincios, dar numai în aparență, pentru că el ține mult la credința sa și la datinele moștenite de la părinți.

Masa a fost gătită în ospitala casă a veteranului Părinte Dimitrie Ionescu, care deși slăbit cu corpul însă cu suflet tânăr subordonează pe cel dintâi și se ridică să primească pe șeful său, care în numele lui Christos vine să-l cerceteze și să săvârșească în locu-l lucrul Dlui.

După masă la ora 3 sala de învățământ a școlii noastre confesionale a fost ticsită de credincioși,

tinări și bătrâni au alergat să asculte bunele îndemnuri ale slujitorilor sf. Altar.

Ședința cercului religios a fost deschisă sub prezidiul P. On. Domn Protopop, de cântecul corului din Bucovăț tot sub conducerea Păr. Const. Micu. Elevii școalelor primare au declamat câteva poezii cu conținut moral și național. Țin să amintesc de grija și buna instrucție ce au dat-o elevilor Dnii Învățător: Directorul Stan și Dșoara. V. Ionescu, cari la acest cerc s'au manifestat cu ceea ce a fost mai bine și mai select. Toți elevii au dovedit un dar declamatoric și în special eleva Teodorescu a declamat cu o pronunțare a cuvintelor adevărat literară încât a în trecut așteptările noastre.

Disertația religioasă a ținut-o Păr. Traian Ilie din Izvin, care a dezvoltat din toate punctele de vedere Sfta. Taină a Mărturisirii punându-o în fața credincioșilor ca centru a vieții creștine spre care trebuie să tindă orice suflet, care se dorește după mântuirii.

Din partea societății Astra medicală a fost delegat Dl. Dr. P. Nemoianu, care a ținut o conferință medicală, tratând despre „tuberculoză.” În introducerea prin câteva cuvinte câștigă pentru sine bunăvoință și încrederea ascultătorilor iar în tagentă amintește de aparenta divergență dintre știință și credință și după ce dovedește cu date istorice, că această divergență nu există o motivează și prin prezenta Dsale. la cercul religios al preoției Dsa. aduce dovezi pentru susținerea credinței (Plutarch) și arată, că însuși Ap. Pavel este pentru aceea, că credința și știința trebuie să stea în perfectă armonie zicând: „A nu știți, că corpul vostru este templul Duhului Sfânt ce locuiește în voi pe care la-ți primit dela Dzeu. și că nu sunteți ai voștri căci sunteți cumpărați cu preț, măriți dar pe Dzeu. în corpul și sufletul vostru cari sunt ale lui Dzeu.” (I. Cor. c. 6 v. 19, 20) Urmează tratarea tezei arătând ce este tuberculoza, modul de infecție, căile infecției, cum să ne ferim de tuberculoză și ce trebuie să facă cel bolnav de această boală pentru a-se vindeca. Dl. Doctor aduce la cunoștința ascultătorilor progresul științei în această materie, arătând, că savantului Dr. Kalmet a reușit a prepara un ser pentru a imuniza pe oameni față de tuberculoză, promițând, că peste 100 de ani nu vor mai fi bolnavi de tuberculoză întocmai ca și variola.

Urmează cântări executate de corul din Bucovăț iar P. On. Domn Protopop în cuvinte călduroase mulțumește factorilor, cari au contribuit cu puterea lor la programul și bunareușită a cercului, încheie ședința printr'un apel către credincioși îndemnându-i să rămână în ascultarea sfaturilor, în fine aduce la cunoștință publicului buna intențiune a societății culturale „Astra” care dezvoltă o puternică propagandă pe toate căile pentru răspândirea culturii în masele largi ale poporului.

Se formează un comitet al Astei în această comună din 12 membrii sub prezidiul Adm. parohial

Păr. Const. Micu și Păr. Protopop. împarte mai multe broșuri credincioșilor în scopul susamintit.

La ora 5 cercul religios ia sfârșit și se încheie cu sfta. Vecernie săvârșită de Păr. Traian Ilie. Toți credincioșii cari au ascultat programul cercului religios au intrat în biserică și au ascultat cu smereenie Dumnezeiasca slujbă.

Raportor.

Cerc religios în Sălăgeni.

O zi de înălțare sufletească a fost Duminecă, în 27 Maiu a. c. în comuna Sălăgeni. Cercul religios Șebis a ținut prima întrunire în anul acesta. Poporul din Sălăgeni înbrăcat în haine de sărbătoare și cu sufletele înseninate de bucurie așteptau sosirea noastră. Biserica din Sălăgeni arhiplină de credincioși și străini, sosiți din alte comune, ascultau cu evlavie sf. liturgie, oficiată în sobor de preoții: Aurel Ionuș din Prunișor, Zosim Mihulin din Berindia, Dimitrie Mănașe din Paulian, Lazar Iojă din Sălăgeni, Traian Neagu din Revetiș și Gheorghe Popovici din Ignești.

Răspunsurile liturgice le-au cântat cu precisiune coral societății „Sf. Gheorghe” din Prăjești, sub conducerea vrednicului preot I. Tamaș. La priceasnă predică păr. preș. Aurel Ionuș despre „Existența lui D-zeu și cunoașterea Lui prin I. Hr.”, care a fost ascultată de credincioși cu mare atențiune. După sf. liturgie a urmat procesiune în țarină, unde s'a făcut sfințirea apei și stropirea sămănăturilor cu apă sfințită. După sfințirea unei rugi ridicată la marginea comunei, păr. Traian Neagu a ținut o înălțătoare predică despre „Sfta Cruce și însemnătatea ei”. Notăm, că în parohie sunt și sectari, cari ascultau de departe.

După masă porul adunat la școală, așteptau cu nerăbdare începerea conferinței publice, anunțată în sfta biserică. Școala eră ticsită de bărbați, femei, copii, fete, cu mic, cu mare erau de față. În deplin acord cu dnii învățători din loc, s'a aranjat ședința populară. Dl. învățător Mitrica arată deplin roadele muncii sale în ogorul înțelenit al culturii neamului. Astfel s'a achitat în modul cel mai escelent. După cuvântul de deschidere al preș. păr. Aurel Ionuș, care arată în cuvinte scurte, dar la înțelesul tuturor, însemnătatea Duminecii sf. Părinți. Zice sfinția Sa, că precum sf. Părinți au apărat dreapta credință contra ereticilor din acele vremuri, așa și preoții, ca următori legali ai sf. Apostoli, vin cu sabia sf. evangheli, a apăra biserica Lui Hr. de rătăciții de azi.

După care păr. I. Tamaș vorbește cu atâta vervă despre „Legea strămoșească” din trecut și prezent, încât a stors lacrimi din ochii auditorilor. La finea conferinței, țărănul Moș Ilie a ținut o cuvântare admirabilă în limbajul popular, arătând zelul apostolic al P. S. Sale care n'a cruțat nici o oboseală, ci a venit să sfințească biserița lor de munte la o mică turmă, dar credincioasă până la moarte. „Vine păstorul cel bun” zice vorbitorul „care-și dă viața pentru oile sale”. Ureează P. S. Sale, zile îndelungate întru mulți ani! Președintele cercului religios de încheiere mulțumește Atoptuternicului D-zeu, pentru ajutorul primit la vestirea evangheliei lui Hr., iar poporului de față ca merinde sufletească le lasă, să păzească legea strămoșească, așa, dupăcum a păzit-o moșii și strămoșii

noștri. Așa s'a terminat aceasta zi frumoasă, iar noi după ce ne-am îndeplinit chemarea, de a vesti evanghelia „la toată lumea“ ne-am depărtat cu mângâierea, că sămânța nu va peri, ci roade îmbelșugate va aduce în inimile credincioșilor, iar ospitalul preot L. Iojă, încunjurat de iubirea poporului, de care se bucură, va putea să edifice în sufletele credincioșilor săi dragostea de neam și lege, dragostea față de Dumnezeu și de aproapele pentru înălțarea bisericii neamului românesc.

Raportorul.

Nr. 323 | 1928.

Circular

cătră toate oficiile protopopești și parohiale din Eparhia Aradului.

Prin aceasta se aduce la cunoștință obștească următoarea Decizie Ministerială, dată de ministerul Cultelor sub No. 24536 din 29 Mai 1928, în chestiunea sectelor:

DECIZIUNE.

„Noi, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și Artelor, având în vedere dispozițiunile art. 24 al legii pentru regimul general al Cultelor, și promulgată cu înaltul decret Regal No. 1093 din 12 Aprilie a. c. până la promulgarea regulamentului de aplicare a acestei legi.“

DECIDEM:

următoarele cu privire la Asociațiile religioase:

„Art. I. Este interzisă cu desăvârșire orice activitate a următoarelor Asociațiuni religioase (secte): 1). Nazarenii, 2). Asociația internațională a Studenților în Biblie (Mileniștii), 3). Adventiștii reformați, 4). Secerătorii, 5). Penticostaliștii, 6). Inochentiștii, întrucât doctrinele lor sunt de natură de a aduce atingerea legilor și instituțiilor statului și prin practicile lor contravin ordinii publice.

„Art. II. Asociațiunile adventiste de ziua a șaptea și asociațiunile baptiste se vor bucura de toate drepturile și libertățile pe cari constituția le acordă, asociațiunilor în genere. În interesul ordinii publice asociațiunile amintite vor putea funcționa numai în condițiunile următoare:

„a) Predicatorii, al căror nume va fi adus la cunoștința Ministerului Cultelor, iar de aceste, prin prefecturile respective, la cunoștința autorităților administrative locale, să fie cetățeni români, cari să se bucure de plenitudinea drepturilor civile și politice și nu ar fi fost condamnați prin sentințe definitive pentru vre'o crimă ori delict.

„b) Adunările religioase se vor ține numai în casele de rugăciuni destinate acestui scop și anunțate

organelor administrative locale. Închiderea caselor de rugăciuni din partea autorităților administrative și polițienești se va putea face numai în urma Ordinului direct al Ministerului de Interne, după avizul Ministerului Cultelor.

„c) Slujbele religioase, cari după natura lor trebuie săvârșite în afară de casele de rugăciuni, se vor face cu observarea strictă a dispozițiilor legilor și regulamentelor pentru ordinea publică, evitându-se orice acte, cari ar putea aduce vre o jignire cultelor recunoscute sau ar constitui demonstrațiuni împotriva lor.“

„d) Asociațiunile religioase amintite, sunt datoare a aduce la cunoștința Ministerului Cultelor orice ajutoare materiale primite direct sau indirect, din străinătate (Art. 9 al Legii pentru regimul general al Cultelor)“.

„e) Este strict interzis asociațiunilor religioase a primi sau înscrie printre membri lor, persoanele cari au părăsit un cult recunoscut fără îndeplinirea formalităților prevăzute în Art. 45 al Legii pentru regimul general al Cultelor.

„f) Congresul asociațiunilor amintite se va putea ține numai cu aprobarea Ministerului de Interne dată cu avizul prelabil al Ministerului Cultelor.

„g) Asociațiunile baptiste din Transilvania și județele vecine vor funcționa conform dispozițiilor Art. 51 din Legea pentru regimul general al Cultelor, în cadrul Statului aprobat cu decizia No. 1803 dela 12 Ianuarie 1928, dată pe baza jurnalului Consiliului de Miniștri No. 2580 din 21 Noembrie 1927 și publicată în Monitorul Oficial No. 14. din 19 Ianuarie 1928.

„Art. 3 Toate dispozițiunile anterioare contrare acestei DECIZIUNI sunt și rămân abrogate.

„Art. 4. Domnul director General al Cultelor Minoritare este însărcinat cu executarea prezentei deciziuni
Dată astăzi 29 Mai 1928

Ministru (ss) *Al. Lapedatu*

Pentru Conformitate (ss) *Vasamovici*

Notificăm această decizie, cu adausul ca ea să fie publicată creștinilor noștri în sfintele Biserici, în trei Dumineci consecutive, cu cari privilegii se va scoate la iveală și datoria creștinilor noștri, de ași apăra sufletele și sf. Biserică și Țara de turburările pricinuite de secte,

Arad, la 6 iunie 1928.

Consiliul eparhial ort. rom. din Arad.

Corul „Armonia“ în propagandă religioasă.

Două zile, Duminecă și Lunea Rusaliilor, Corul „Armonia“ din Arad, sub conducerea profesorilor Atanasie Lipovan tatăl și Ion Lipovan fiul, au delectat Sâncolaul-mare.

De 20 ani și mai bine Dl. Lipovan este recunoscut ca unul dintre fruntașii conducători de coruri bune. Decând s'a mutat la Arad, aproape anual merge cu corul în comuna-i natală, unde cu drag și iubire îl ascultă poporul.

Anul acesta, a încântat și surprins și mai mult felul cântărilor frumoase, artistice executate.

Unul, care a fost de față la mai multe concerte date în mai mulți ani, s'a exprimat: așa de frumos să cânte cu corul, nu la m auzit nici odată pe D. Lipovan.,

Noi, ne bucurăm, ca Dl. Lipovan, cultivă cu atâta îngrijire locul părinților și strămoșilor lor, leagănul unde și-a trăit copilăria și unde a muncit mulți ani.

Să fie sănătos și să mai poată mulți-mulți ani să mai procure clipe așa de frumoase Sămniclausenilor, așa dupăcum a procurat și anul acesta în două zile la Rusalii.

◆◆◆◆◆

Internatul Diecezan ort. rom. de fete din Arad

Aviz școlar pe anul 1928—29.

În internatul diecezan de fete se primesc eleve de naț. română cari cercetează liceul de fete al statului din Arad.

Taxa de întreținere 14 000 Lei, se va plăti la cassa consistorială ori la dir. Internatului în două rate egale: la intrarea în internat și la 1 Februarie. Elevele cari pleacă din internat între două cvartale, nu primesc îndărăt nimic din taxa achitată.

Taxa pentru orele particulare de muzică (plan, vioară) se va plăti anticipativ pe 3 luni.

Taxa de înscriere 200 Lei, taxa de medic 300 Lei și deteriorări 200 Lei.

Anunțurile pentru primirea în internat se vor face dela 1 Aug. la 1 Sept. Fiecare elevă va prezenta 1 *Certificat școlar* de clasa absolvată; 2. *Certificat medical* că este deplin sănătoasă și 3. *Certificat dela comună* că nu este acolo nici o epidemie.

Fiecare elev se va îngriji de cărți și revizite școlare. Dir. Internatului nu ia în privința aceasta nici un angajament.

Elevele vor aduce: 2 perini cu 4 fețe, 1 plapomă cu 2 cearșafe, 2 cearșafe și 1 acoperitoare de pat, toate acestea vor fi albe, rufăria de corp necesară, un covorel la pat, 6 ștergări, 3 șervete 2 cârpe pentru ligian, 1 cârpă pentru bucătărie care rămâne internatului, 1 ceașcă și 2 farfurii, tacâmuri, inel pentru șervet, *podșor dentru tamăcuri*, 2 păhare, 1 cârpă praf, piaptăn rar și des, perie de dinți, de cap, de unghii, haine și de ghetă, 1 păr. pantofi de casă, 2 păr. ghetă negre, 1 parapleu, 2 cutii pentru pieptene și perii, un lighean.

Fiecare elevă este obligată să aibă uniforma școlară: 2 șorțe negre cu mâneci, rochie de stofă vânătă închis, blusă albă de vară, 2 șorțe albe, palton de

iarnă și primăvară, pălărie iarnă și vară. Toate acestea după modul școlăii.

Elevele să nu aducă obiectele de prisos.

Purtarea bijuteriilor și a altor obiecte de lux este interzisă

Pentru banii lăsați la eleve, dir. int. nu ia nici o răspundere.

Preoții și învățătorii cari vor să ceară scutiri de taxă pentru fetele lor, vor înainta cerere la consiliul eparhial până la 15 Aug. a. c.

Afară de scutirile de taxă aprobate de Veș. Cons. dela începutul anului școlar, în cursul anului nu se vor putea face alte scuturi.

*Direcțiunea internatului ort. rom.
de fete din Arad.*

Licitație minuendă.

În baza planului aprobat de Ven. Consiliu eparhial sub Nr. 2911—1928, pentru pictarea bisericii din Grăniceri-Otlaca, se publică concurs pe Duminică din 24 Iunie a. c. la ora 11 n. m. în localitatea de lângă biserică.

La lucrările de zugrăvire a pereților și pictarea icoanelor pot concura prin oferte în scris specialiști cu autorizație dela Ministerul Cultelor comisiunea Monumentele istorice.

Planul și condițiunile se pot vedea la Oficiul parohial în orice zi,—nu poate pretinde însă nimenea restituirea speselor că ni-a cercetat sau că a luat parte la licitație.

Cu ocaziunea licitației specialiștii vor avea să depună 10% ca vadiu.

Grăniceri Otlaca jud. Arad, 5 Iunie 1928.

Consiliul parohial.

INFORMAȚIUNI.

Mulțumiri P. S. Sa Episcopului nostru. Dna Sabina Cantacuzino președinta universității libere cu sediul în București, a adresat P. S. Sale Episcopului nostru următorul act:

Comitetul de direcțiune al Universității Libere îmi dă plăcuta însărcinare de a vă exprima viile sale mulțumiri pentru sprijinul prețios ce ați dat propagandei sale culturale și naționale în Arad. Sincerile mele mulțumiri personale.

Președinte: *Sabina Cantacuzino.*

Premierea dlui Iorga. Sub președenția dlui Alexandru Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, a avut loc dăunăzi ședința comisiunei pentru marile premii naționale de literatură. Comisiunea a dat premiul de 100 mii lei pentru proză, dlui N. Iorga, Aceasta este o frumoasă încununare a muncii uriașe săvârșită de dl Iorga pentru neam.

Weiszlovits marele erou dela Oradea- Mare despre care unele ziare au scris că ar fi murit s'a întors din Budapesta sănătos și vesel. A declarat ziarelor că „timpul petrecut în Ungara i-a priit de minune.” Atunci pentru ce s'a întors iar în România? Mai bine rămânea acolo și să-și fi dus toată porodița cu el.

Iar beția. Un om din comna Banla (jud. Caraș), cu numele Ioan Hârbu, după ce s'a îmbătat la birt, s'a luat la ceartă cu soția și cumnată-sa în focul cerței, bețivul a omorât pe cumnată-să, implantându-i un cuiț în piept.

Vremuri grele. În săptămâna trecută a fost o furtună mare în țara și în mai multe părți a bătut peatră. În Bucovina s'au revărsat râurile și au duso grămadă de vite cu ele. Sămănăturile au fost în multe părți aproape nimicite. Au căzut și trăznete cari au pricinuit deasemenea pagube mari în multe părți.

Răsplată. Dl. C. Penescu consulul României pe lângă Vaticanul din Roma a fost mutat la Stockholm. Cu prilejul plecării sale Papa l-a decorat cu medalia Pius al 9-lea. Gazetele scriu că această decorație is'a dat pentru că a făcut concordatul cu papa.

Pentru învățători. Casa școalelor din București a publicat concurs pentru alcătuirea unui manual pe seama școalelor de adulți. Manuscrisele se vor preda la Dec. a. c. Cercetarea și aprobarea manuscriselor se va face de consiliul permanent al ministerului Instrucțiunii. S'au instituit 3 premii și anume: I 60,000 lei, premiul II 40,000 lei, premiul III 20,000 lei. Informații se pot lua dela casa școalelor.

A turbat un sat întreg. Într'un sat sa'u îmbolnăvit de turbare mai multe oi. Țăranii necunoscând turbarea au muls oile, iar unele au fost tăiate. După vreo 8 zile oile turbate au început a se mușca între ele, ba au mușcat femeii, copiii și bărbații. A fost chemat medicul veterinar care a luat măsuri contra turbării. Au fost trimiși la spital peste 100 de țărani mușcați. S'a trimis în sat un medic care va sta trei luni pentru a băga de seamă sănătatea tuturor familiilor cari s'au hrănit cu laptele și cu carne dela oile turbate. Iată ce nenorocire poate să aducă un câine turbat. De aceia e bine ca câinii să fie legați peste zi, fiindcă mai ușor se pot cunoaște când încep să turbeze.

Musca. Isaac Hirschfeld stă la o cafenea și citește ziare. Are pe masă un pahar cu bere. După ce a sfârșit de citit, ia halba și când s'o ducă la gură observă că în spumă se zbate o muscă. Isaac nu stă la îndoială și bea repede o jumătate din bere feriduse însă să nu înghită musca. Apoi strigă chelnărul și-i arată musca: — Bine domnule, se poate așa ceva?

— Aveți dreptate. Am să vă aduc o nouă halbă.

Chelnărul pleacă să aducă altă bere.

Ioan Blumenhard, — vecinul lui Isaac avea și el un pahar cu bere și după ce băuse aproape în întregime, se adresează lui Isaac:

— Ești bun, dle, să-mi împrumuți musca d-tale!

O puse în pahar și stoarse și el dela chelnăr al doilea pahar cu bere, gratis.

Regele Afganistanului. Decând bolșevicii ruși au omorât familia domnitoare, nici un cap încoronat n'a mai îndrăznit să pună piciorul în Rusia. Cel dintâi rege, care a vizitat astfel țara sovietelor a fost Regele din Afganistan, căruia bolșevicii l-au făcut o primire foarte călduroasă, ca unui adevărat rege. L'au petre-

cut cu mare alai prin țară și până la graniță. Dar când a trecut peste vamă a văzut că îi lipsesc două cufere mari cu haine și lucruri scumpe ale reginei. Asta nu va mai pune piciorul în Rusia cât trăește.

Cum te poți lăsa de fumat. Ține tutunul o oră în apă rece, stoarce-l apoi în mână și pe urmă uscă-l la umbră. Când te vei obicinui să fumezi tutunul acela spălat, ceea ce o să se întâmple în câteva zile, fumează-l. Și după 5—6 săptămâni te vei lăsa de el fără cea mai mică greutate.

CONCURSE

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei vacante Poienari cu filia Țohești devenită vacantă prin strămutare, conform ordinului v. Consiliu eparhial din Arad Nr. 1649 | 928, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul of. „Biserica și Școala”

Parohia e de clasa III.

Venitele încopciate cu acest post sunt celea din coala de fașiune B:

1. Birul parohial câte una l măsură de cucuruz sfărmat, dus la locuința parohului, dela fiecare număr de casă atât din matră cât și din filie peste tot 157 numerii.

2. Stolele legale dela înmormântări boteze și cununii etc.

3. Intregirea dotației dela Stat, pentru care parohia nu garantează.

4. Casă parohială nu este.

Eventuala dacă careva recurent ar fi și învățător cerându-și transferare, ca atare după alegerea lui ar avea locuință bună în edificiul școalei de stat primare din loc.

Alesul va fi îndatorat să predice regulat alternative în matră și în filie și să catehizeze elevii școalei prim. din loc.

Recursele adresate consiliului paroh, din loc. se vor înainta pe calea oficiului protopopesc ort. rom. din Hălmagiu, în termenul desus și ajustate în regulă cu documentele prescise. Reflecțanți sunt poștiți să se prezenteze la s. biserică din Poienari spre a oficia respective a predica, făcându-se astfel cunoscuți poporului; cei din alta eparhie vor adnexa și un act dela P. S. Episcopul eparhial din Arad, prin care i-se dă binecuvântarea.

Din ședința consiliului par. din Poienari dela 3 mai 1928.

Preș. Remus Giurgiu adm. par. Ioan Mariș notar
In conțelegere cu: Cornel Lazăr
protopop tract.

3—3

În temelul ord. Consiliu eparhial No. 5069 | 926 și ad 6717 | 1927 prin aceasta se scrie concurs repetiț cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. of. „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea parohiei a II-a din Nadăș. Venitele sunt:

1. Sesiunea parohială în estenziunea ei de astăzi parte la șes parte la deal.

2. Casă parohială în natură.

3. Birul preotesc, dela fiecare casă câte 15 litre grâu ori cucuruz sfărmat.

4. Stolele legale.

5. Intregirea dotației dela Stat.

Parohia este clasa I-a dar se admit și reflectanții cu cvalificațiunea de clasa a doua.

Alesul va avea să predice la rândul său de serviciu, să catichizeze elevii ort. rom. dela școalele primare și să supoarte toate impozitele dupa beneficiul său.

Recursele ajustate cu documentele prescrise la cei din alta dieceză și cu act despre consenzul Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diecezan, sunt a se adresa conzillului paroh. din Nadăș și a-se trimite în terminul concursual oficiului protopopesc ort. rom. din Șiria (jud. Arad.)

Reflectanții cu observarea dispoziției din § 33 a Reg. pentru parohii vor avea a se prezenta în Sfta Biserică din Nadăș spre a-și arăta destoinicia în oratorie și cele rituale.

Dat în Nadăș din ședința oxtraordinară a Consiliului paroh. ort. rom ținută la 19 Noemvrie 1926,

Romul Rațiu.

Carol Bacoș

preș. cons. par.

notar adhoc

In înțelegere cu: *Mihail Lucuța* ppresbiter ort. rom.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de nou înființată din comuna Lovrin, se publică concurs cu termin de 30 zile socotite dela prima apariție în organul eparhial: „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post, sunt:

1. Una sesiune parohială în estinderea ei de astăzi, situată în hotarul comunei Pesac. 32 jughere.

2. Stolele legale și birul legal.

3. Intregirea dotației preoțești dela stat, — pe care alesul preot o va primi eventual după recunoașterea parohiei din partea Ministerului Cultelor și Artelor, — pentru care parohia nu ia nici o răspundere.

Nefiind casă parohială, alesul preot se va îngriji singur de locuință.

Impozitul după întreg beneficiul din parohie cade în sarcina celui ales.

Preotul va predica regulat la toate serviciile divine, va catehiza la școlile primare din loc, fără nici o altă renumerație din partea parohiei

Parohia fiind de clasa I. (primă), dela recurenți se cere cvalificațiune regulamentară, conform conculuzului Nr. 84—1910.

Reflectanții la acest post se vor prezenta în cutare Duminică sau sărbătoare în capela din Lovrin spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie conformându-se strict dispozițiilor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii; iar cererile însoțite de anexele necesare, — adresate Consiliului parohial din

Lovrin, — le vor înainta în termenul concursual, oficiului protopopesc din Banat-Comloș.

Cei din altă dieceză vor cere prealabil binecuvântarea Prea Sf. Sale D-lui Episcop diecezan spre a putea recurge,

Lovrin, din ședința Consiliului parohial ținută la 25 Martie 1928.

Valeriu Ionescu

Ureche Savu

adm. parohial, preș.

notarul Cons. parohial

In înțelegere cu: *Dr. Ștefan Cioroianu*, protopop.

□

2—3

Pentru împlinirea parohiei atrela din Pecica (jud. Arad) care este de clasa primă și se estinde dela Nr. 1051—1707 și casele nouă nenumerate din colonia, ce se întinde în apropierea acestei parohii prin aceasta se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul Diecezan: Biserica și Școala.

Venitele parohiei sunt.

1. Una sesie pământ arător,
2. Birul parohial în bani,
3. Stolele legale,
4. Intregirea dotației dela stat.

După satisfacerea conducătorului paroh al oficiului, va primi una din locuințele parohiale asistente în zidirile școalelor cofesionale, îndată ce aceasta va fi evocată.

Alesul va predica când va fi de serviciu, va catehiza cel puțin 12 ore la săptămână. Va suporta toate impozitele după beneficiul parohial.

Cei ce vor reflectă la parohia aceasta vor adresă rugarea de concurs cu adnexele: testimoniu de cvalificațiune pentru parohii de clasa primă, cu testimoniu de 8 clase și maturitate și atestate despre serviciul prestat pe terenul bis. și școlar — către Consiliul parohial ort. rom. din Pecica și o vor trimite la Oficiul protopopesc ort. rom. din Arad, în terminul fixat de concurs.

Reflectanții au să respecte dispozițiilor cuprinse în §. 33 din 2 Rep. pentru parohii și înștiințând prealabil pre protopresbiterul concernent vor avea să se prezinte în s. bis. din loc spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie.

Recurentul dacă este din altă dieceză va dovedi că are consințământul P. S. Sale Episcopul diecezan.

Consiliul parohial ort. rom. din Pecica.

In înțelegere cu *Traian Vaftanu* m. p. protopresbiter.

□

2—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA.**

Cenzurat: **Prefectura Județului.**